

11.4256

UNIO EXCURSIONISTA BARCELONA-SANS

EXCURSIONISME

I CINEMA

Conferència per

DOMÈNEC GIMÉNEZ BOTEY

CIVTAT DE BARCELONA 30 SETEMBRE 1932

EXCURSIONISME

I. CINEMA.

=====

Conferència

llegida a la Sala d'Actes de la Unió Excursionista de Barcelona-Sans, el dia 30 de Setembre de 1932.

bre. de 1932.

=====

Domènec Giménez Botey

=====

R.18277

INSTITUT DE LA LINGÜÍSTICA

DE BARCELONA

CONFERÈNCIES

DE LA LINGÜÍSTICA

DE LA LINGÜÍSTICA

DE LA LINGÜÍSTICA

DE 1932

DE 1932

DE LA LINGÜÍSTICA

DE LA LINGÜÍSTICA

EXCURSIONISME

I CINEMA

Heus ací una pràctica, la de l'excursionisme, de la qual no tothom en té una mateixa concepció malgrat sigui un mateix el delit que ens empeny de sortir de la vida quotidiana de la ciutat. Per què fem excursions? Uns per desig de conèixer i estudiar, altres per sadollar-se de bellesa pura i espontànea, molts per a res en concret: simplement per esbargir-se, i, els més, per una mica de cada cosa. Si creiem la bellesa com la concreció equilibrada d'un seguit de qualitats en la qual no sobresurt cap d'elles, diríem que aquesta barreja de sentiments que fa decidir emprendre una excursió, és el punt dolç de l'excursionisme. Per què es fan excursions? Si, per una mica de cada cosa. Es comença per que fa ilusió preveure uns moments a ple aire respirant llibertat! Després, ja decidits, amb una cura per nosaltres mateixos que no tenim en res més, s'escolleix el que es creu més digne de rebre l'homenatge de la nostra admiració, i, per últim, ja en peu de marxa, aquell alicient que té el volguer-nos cobrar la visita el més avantatjosament possible per a treure'n el millor profit moral.

Ja som en camí! Ens sentim contents, optimistes, ara i sempre. Istiu i hivern. La natura sempre ens influència de la mateixa manera. Tot just iniciats els itineraris ens passen davant l'escamot dels adalcerats -dels indiferents, diríem nosaltres- marcant un ritme pretenció de marxa atlètica. No us cregueu que vagin més lluny que nosaltres. Sempre els trovareu al mateix terme vostre. Van al mateix lloc i, tantmateix no és

Mais ici une pratique, la de l'exercitisme, de la quel
no tonon en de une matreix concepis matreix etant un matreix
el dedit que une empeny de sortir de la vida quotidiana la
cintat. Per que tem excurtisme una per deat de conixer i
estudiar, altres per adollar-se de belles para i esportives,
molts per a res en concret: simplement per esparir-se, i, els
mes per una mica de cada cosa. Si creien la belles com la cone-
xio equillibrada d'un segit de parlers en la qual no s'ob-
turt cap d'elles, d'elles que adesta parles de sentiments que
la decidit emprende una excurt, en el punt de l'excur-
tisme. Per que sa tan excurtisme si, per una mica de cada
cosa. Es comença per que la finalit previene una moment a que
s'ha reserent llibertat! Despres, la decidit, una una cura
per nosaltres matreix que no tenim en res nos, s'acollim el
que sa creu més digne de rebre l'homenaje de la nostra matreix-
cio, i, per l'altre, ja en per de matreix, s'ha el d'el que se
el volguer-mos comen la visita el des avansatissimament possible
per a treure el el millor profit d'ella.

La son en camí! Una sentit comença, esportives, una a
sempre. La matreix sempre una influencia de la
matreix matreix. Tot tant la matreix els financia una passon
davant l'encament dels matreix - dels matreix matreix matreix-
tres - matreix un ritme presonit de matreix estelion. No es
creuen que vagin més l'any que nosaltres. Sempre els treuere
al matreix sense vostre. Van el matreix lloc i, tant matreix de sa

pas massa tard per anar tan depressa, tan rabents. Són els men-
ja-kilòmetres. Per ells els llocs on visiten no son res més que
un control per a les seves consciències. Fan de l'excursionisme
solament un exercici corporal. Van depressa, molt depressa, pe-
rò encara que sembli molt difícil, si els ^{és} possible d'anar tan ra-
bents i lleugers sense que ensòpeguin, és per ^{que} duen els ulls tan-
cats, per què porten una bena als ulls que els priva de poguer
apreciar en el què valen totes aquelles expressions del paisat-
ge que són, precisament, la nostra més forta deu emotiva i el què,
per damunt de tot, ens ha empès a la tria dels llocs més carre-
gats d'expressió. Per ells una excursió no es res més que un
rècord; cap record espiritual, però.

Els veiem allunyar-se carena amunt i aprofitem les seves si-
luetes per a filmar-les. Almenys ens hauran servit per quelcom
d'aprofitable. Girant l'esguart entorn es veu la vida exuberant
de la terra. Tot és bell i digne i ens sentim còmpresos. Mai no
comprendrem l'indiferència dels que ja no es veuen, però que re-
trobarem més endavant. Per si algun dia ~~se~~ pot interessar a
ells mateixos conèixer allò que han visitat, i no han vist, procu-
rem treure l'imatge viva del paisatge.

Hi ha qui fa excursions com una peça més de la motxilla i
qui fa excursions com un enamorat. Hi ha qui de l'excursió no
n'ha tret res i qui se n'ha enriquit espiritualment.

.....

I bé: ja som de tornada a la ciutat. Duem encara en els ulls
el reflexe d'aquella llum optimista i serena dels cims o la fres-
cor silent dels torrents del bosc. A algú de nosaltres li lluen
encara dintre les nines les guspises fulgurants d'un perill que
ha sabut oblidar amb un crit de victòria, des de dalt d'un pic

per massa tard per anar tan depressa, tan raptament. És una men-
ja-mallosada. Per ella els focs on viuen no són res que
un control per a les seves consciències. Tan de l'excursionisme
solament en exercici corporal. Van depressa, molt depressa, pe-
ró encara que sembla molt difícil, si els podria d'aparar tan ra-
pida i lleugera sense que ensopel·lís, és per dues raons: tan-
cata, per que porten una bona vida que els priva de poder
apreciar en si que vrien totes aquelles expressions del paisat-
ge que són pressentiment, la natura més forta, ben en vida i el que
per damunt de tot ens ha emportat a la vida dels focs més carre-
cata d'expressió. Per ella una excursió no és res més que un
tècnic; cap tècnic espiritual, però.

Els veiem alhora-se carens d'amb i apassionats les seves di-
metes per a l'aparar-les. Almenys una natura servit per qualsevol
d'apropiable. Girant l'esquena entorn es ven la vida experimentant
de la terra. Tot és bell i digne i ens sentim compassos. Mai no
comprendem l'indiferència dels que ja no es venen però que re-
trobaran més endavant. Per al algun dia que pot interessar a
ells mateixos conèixer allò que han visitat i no han vist, procu-
ram treure l'imatge viva del paisatge.

Mi ha dut la excursió com una peça més de la motxilla i
d'una excursió com un element. Mi ha dut de l'excursió no
una tret res i que se m'ha enriquit espiritualment.

.....

I és: la som de tornada a la ciutat. Però encara en ella
el reflexe d'aquella vida optimista i serena dels camps o la tres-
cor alliant dels torrents del bosch. A l'alt de les motxilles hi ha
encara dintre les nines les gaupres tallant-se d'un petill que
ha sabut col·lidir amb un crit de victòria des de baix d'un pic

inaccessible. Uns altres duen en la pell el color d'aquella platja suau que abracen dos penyals agrestes com titants en guàrdia. Tots, tots duem en nosaltres mateixos un bocí d'allò que hem visitat i viscut per uns moments. I els guardem, avars, en un recó preferent de la nostra memòria, acumulant així, avui d'aquí demà d'allà, arxivats curiosament en nosaltres mateixos, totes les belleses d'una montanya, d'una comarca, de tot Catalunya.

Bon material psicològic, riquíssim de força creadora!

.....

Són, però, els records més vius, els més bells en la realitat? No pas sempre. El mecanisme dels records personals no és pas d'un funcionament automàtic en raó directe a la bellesa o interès d'un lloc determinat. L'home no és pas tan simple. Tenen part en aquesta mena de records, d'una manera gairebé total, les incidències íntimes del moment, que la naturalesa no passa d'ésser un teló de fons o un marc sense límits. Difícil és volguer deslligar l'emoció estètica de la natura d'aquella altra emoció de caràcter més personal i directe, que neix de les incidències de l'excursió. Tan difícil com volguer deslligar un film d'argument, l'anècdota del mateix de la emoció expressiva de la plàstica de les escenes. Això no obstant, procurarem ara deslligar aquests records, uns d'altres, per quan ens servirà, millor dit, ens facilitarà, la classificació dels films que podem fer en les excursions.

Tenim en primer lloc, els records lluminosos i purs dels paisatges contemplats sense altre al·licient que el valor emotiu d'ells mateixos. És a dir, els records, despullats completament d'anècdotes personals, de bells indrets representatius. Bells per llur exuberància, per llur grandiositat, per llur serenitat....són

inaccessibles. Una altra gran an la pell el color d'aparells d'una
 una que atacaen les pènyes atentes com titants en guardia.
 Tots, tots gran en realitat mateixa en poc d'altre que deu
 visitat i viactat per una momenta. I el gaudim, avata, en un
 recó preferent de la nostra memòria, comulant així, avui en a-
 de demà d'altre, arribats curiament en realitat mateixa, cotes
 les bellesses d'una momenta, d'una cometa, de tot Catalunya.
 Ben material psicològic, rígidament de forma creatora!

.....

son, però, els records més vives, els més bells en la realitat
 no pas sempre. El mecanisme dels records personals no és pas un
 un funcionament automàtic en tal direcció a la bellesa o interès
 d'un lloc determinat. L'home no és pas tan simple. Tenen part
 en aquesta tema de records, d'una manera gairebé total, les in-
 cidències íntimes del moment, que la memòria no passa d'és-
 ser un taló de loma o un marc sense límits. Difícil és volguer
 deslligar l'element estètic de la natura d'aparells sense començar
 de caràcter més personal i directe, que veix de les incidències
 de l'exterior. Tan difícil com volguer deslligar un típic de
 argument, l'ambició del mateix de la emoció expressiva de la dife-
 rencia de les escenes. Així no obstant, presentem ara deslligar
 aquesta recorda que aconsegueix per dues: una senzilla, millor dit,
 una realitzar la classificació dels límits que poden fer en les
 exortacions.

Tenim en primer lloc, els records límits i dels dels
 paisatges contemplats sense altre al·licient que el valor èmotic
 d'ells mateixos. És a dir, els records, desqualificats completament
 d'ambicions personals, de belles intencions representatives. Belle per
 l'una experiència, per l'altre funcional, per l'altre sense cr...

tantes i tantes les qualitats emotives que fan d'un bocí de terra un bell paratge! D'aquests records en direm, ara, d'interès general. Hi han, en segon terme els que en podriem dir íntims o d'interès particular; records, aquests, els quals no és possible d'enumerar ja que cada u de nosaltres els té d'una manera diferent. Tan diferent com diferents són els caràcters de tots. Records, altrament, que tots guardem per a nosaltres mateixos i per els amics afectats, ja que a ningú més que a nosaltres i a ells poden interessar; records, aquests, que tot i ésser nascuts en excursions no tenen, tal com són, és a dir, sense l'artifici d'una idea comú a tothom, cap interès per a nungú més fora de la influència de l'anècdota.

Records d'interès general i records d'interès particular!

Pensem-hi amb aquests records? Fa bo de recordar, quan ens hi conviden, les emocions de les nostres sortides!

.....

Bells indrets solitaris, plens de la remor de l'aigua; carenes interminables desafiant el vent xiulador; fonts inesperades i a-collidores; barrancs feréstecs, travessats amb l'ai al cor; torrents i rieres i rius trescadors i alegres; cascades de blanca caballera i espurneix de joia! Tants, tants records! Quí de nosaltres no els té, aquests records de la Naturalesa generosa i suprema artista!

I bé. Què donaríem, ara, per a poguer-los reviure?

Un paisatge, vist per primera vegada, ens causa una emoció mig de sorpresa mig d'admiració. En canvi, en els records, és a dir, dintre dels records, aquell mateix paisatge, que ja se'ns ha fet amic, es va pulint i simplificant; la ment li va eliminant allò de suplerflu que no ens ha dit res i queda una imatge

l'interès general i records d'interès particular!
 Pensem-hi amb aquesta recorda? En no de recordar, quan els
 ni convindem, les emocions de les nostres sortides!

 bella indreta solitaria plena de la rama de l'algua; carnes-
 interminables bastant el vent xisclador; fonts inoperables i e-
 colidores; barques torçudes, travessats amb l'ai el cor; jo-
 rrents i rieres i riuo tresadors i aligres; cascades de blanca
 caballera i espurneix de jots! Tanta, tanta recorda; qui de no-
 saltres no els té, aquesta recorda de la naturalia general i
 alguna artista!

I de, que donaria ara per a portar-los revistes?
 Un paisatge, vist per primera vegada, era com una emoció
 que se sentia amb el cor i amb la ment, en la recorda, es
 a dir, dintre dels records, aquell mateix paisatge, que ja es
 ha fet amic, es va unir i simplificant; la ment li va elimi-
 nant amb el que s'apropia que no ens ha dit res i porta una imatge

que al recordar-la ens fa venir delit de tornar-la a veure. És quasi una necessitat fisiològica, tanta és la força dels records de les belles emocions sentides per aquestes planes, valls, carenes i costes que hem visitat.

És cert que l'excursionista no va desprevingut. Ell sap prou la força d'aquest desig de volguer perpetuar en records gràfics els moments més expressius del paisatge, i mira de copsar-los amb l'aparell fotogràfic. Però sovint, aquelles fotografies no s'adúen amb l'impressió que l'excursionista ha rebut del lloc visitat. I és que aquella fotografia, per bona que sigui, no expressa res més que un fragment del total de l'excursió feta. I allò que l'excursionista ha fet amb l'intent de satisfer la necessitat dels records amables, se l'hi torna, per contra, un estimulant que li fa recordar tota la resta. Ell contempla la fotografia d'un torrent esvalotat i rondinaire: En la imatge instantànea l'aigua es veu en un punt de suspensió. Les coses i els homes són plens de contrastos i és per contrast que recorda aquell brogit optimista de l'aigua saltant per entre els còdols. I la ment, encara va més enllà d'aquella fotografia estàtica. Els ulls la miren i no la veuen. És que el record és més viu, més real que la fotografia que està mirant.

I bé: L'excursionista té un mitjà al seu abast, amb el qual podrà satisfer aquesta necessitat esperitual de perpetuar les emocions viscudes. Un mitjà viu i palpitant per ell mateix. Un mitjà, per tant, apte per a copsar, no tan sols la naturalesa com espectacle superb i enlluernador, sinó també,

i millor si cap, els innumerable aspectes reveladors de l'ànima local; aquells detalls vius i característics que donen un color i un gust determinat a una contrada i que fan que sigui diferent de totes les altres. Per que és evident que si volem tenir i guardar una impressió total de les nostres sortides, no n'hi haurà prou amb sorprendre el paisatge a els seus moments millors. Si, prescindint de l'expressió de l'ambient del lloc, només cerquessim que l'emotivitat plasticista de les coses, no ens caldria sortir del camp de la fotografia simple. Però l'excursionista no veu les seves sortides com un seguit de quadres més o menys afortunats d'expressió. El record de l'excursió és una continuïtat perfecte de moments lligats íntimament uns amb altres. Potser sovint, els moments d'aquesta continuïtat, no tenen l'acurada perfecció estètica d'aquella fotografia cercada amb candeletes, però, en vanvi, tenen aquella força expressiva de les coses veritat, sencilles, vives. Doncs bé: Aquest mitjà que pot disposar l'excursionista, aquest mitjà capaç de fer-nos reviure amb emocions de primera ma les que hem viscut un dia i altre, és el Cinema.

Parlem, doncs del cinema, ja que el considerem com l'Art més apte per a copsar tota la complexitat dels diferents aspectes de l'Excursionisme.

Repetim uns fragments, adaptats al tema d'avui, d'una altra conferència que, també entorn del cinema, donàrem fa uns mesos:

i millor si cap, els impropis aspectes reveladors de l'ar-
 tista local; aquella detallada i característic que és
 nen en color i en gust determinat a una comarca i que tan-
 que sigui, difereix de totes les altres. Per que és evident
 que al voler tenir i guardar un impropis local de les nostres
 sortides no n'hi haurà prou amb copiar el paisatge a dia
 dels moments millors. Si precisament de l'expressió de l'ar-
 tista del lloc, només es pot dir que l'expressió és local-
 ta de les coses, no ens caldrà sortir del camp de la local-
 itat sinó a l'expressió de l'excelsa i de les seves sortides
 can un seguit de puntes més o menys alternants a l'expressió.
 El tòrcer de l'excelsa és una continuïtat de puntes de no-
 menta lírica i tantament una amb altres. Però sovint, els
 moments d'excelsa continuïtat, no comen i acaba per tot
 estètic d'alguna fotografia o de cançons, però
 en vanvi, tenen aquella força expressiva de les coses veritables
 sencelles, vives. Doncs és: aquest art que pot dir-se l'
 excelsa i que, aquest art, cap de les coses vives i que
 cions de primers en les que hem vist en dia i altre, és el
 cinema.

Parlem, doncs del cinema, ja que el considerem com l'art
 més apte per a copiar tota la complexitat dels diferents as-
 pectes de l'excelsa.
 Repetim una vegada, respecte al veu i al veu, a una
 altra comèdia que, tal és entorn del cinema, començem a una

essos:

" El cinema ha assolit la categoria d'Art màxima dels nostres dies pel fet d'encarar-se enfront de les coses per a resseguir-les, sense mixtificació, sincerament, ingènument, d'una manera viva i ritmada seguint el compàs del temps i del seu esperit, no per a copiar-les servilment, sinó per a tornar-les a crear.

L'Art que servilment copia no és una Art. Si el cinema fós solament la fotografia animada de les nostres excursions; si fós crua i fredament realista, és a dir, si en el cinema no fós necessari una intel·ligència que seleccionés la vida mateixa i la interpretés, donant-li una coordinació, un lligam, concentrant-la a les característiques del lloc i del moment, i donant un contingut emocional a totes les coses que la cambra registra; si en el cinema no fós necessari tot això, el cinema no fóra una Art, seria un catàleg sense esperit, mort, no seria un document humà.

El cinema selecciona, interpreta, dóna una expressió a cada cosa, les transposa, les torna a crear. I això, amb una vivacitat, amb un ritme, adient i ajustat al diapasó de l'ambient d'allò que es proposa. Aquest és potser el major grau d'emotivitat artística que pugui tenir el cinema: el ritme !

Com en la música, també és el que li dóna aquesta força abassegadora que se t'emporta de mica en mica i et va ancoerrant, anulant, per acabar éssent una sola cosa; per identificar-te amb allò que la cinta descapdella. I aquest poder irresistible del ritme, i que és la vida, l'essència íntima, la víbra

El cinema ha assolit la categoria d'art màxim dels nostres dies pel fet d'encarnar-se entorn de les coses, per a tot ager-les, sense artificialitat, sincerament, i, a més, una manera viva i rica de veure el món del temps i del seu esperit, no per a copiar-lo servilment, sinó per a tot-les a crear.

L'art que servilment copia no és un art. Si el cinema, tot solament la fotografia animada de les matèries existents, si tota i fidedament realista, és a dir, si en el cinema no és necessària una intel·ligència que seleccioni la vida real i la interpreti, comant-la amb unes característiques que, concentrant-la a les característiques del lloc i del moment, i donant un certificat emocional a totes les coses que la camera registra; si en el cinema no és necessària tot això, el cinema no té un art, seria un certificat sense esperit, més no seria un document viu.

El cinema selecciona, interpreta, dona una expressió a cada cosa, les transposa, les torna a crear. I això, amb una vitalitat, amb un ritme, amb un moviment i un desenvolupament de l'acció que és propi de la vida. Aquest és el poder del gran d'activitat artística que pot tenir el cinema: el ritme i la vida. Com en la vida, també és el que li dona aquesta força d'expressió que se l'aporta de fora en vida i se va desenvolupant, per acabar essent una sola cosa, per identificar-se amb ella que la omple d'activitat. I aquest poder d'activitat és el ritme, i que és la vida, i aquesta força, la vida.

que sosté el cinema, és el que ens fa concebre aquest cinema de la Natura que podria ésser definit per: LA MÚSICA DE L'IMATGE, és a dir, un cinema en el qual les imatges de la naturalesa ens fessin SENTIR l'essència d'ella mateixa."

Ampliant aquest concepte del cinema de la naturalesa, direm que cau de ple a les activitats de l'excursionista. Dèiem al començar, que el veritable excursionista era com un enamorat. Ara afegim que és com un poeta. Un poeta de l'imatge directe, no un versaire de Jocs Florals de barri. I l'ordre i el sentiment que han de crear aquest cinema de la natura, és l'ordre i el sentiment del poeta.

Anem ara a donar unes referències -esquemàtiques, naturalment, ja que a cada una d'elles hi ha matèria suficient per una conferència- de les classes de films que pot fer l'excursionista en les seves sortides. I aquí ens servirà aquella divisió que hem fet dels records. A cada un d'ells correspon un grup de temes a fer, ben diferents, per llur contingut i esperit. I així tindrem: Films d'excursionisme, d'interès particular o íntim; i Films d'excursionisme, d'interès públic general. Els del primer grup, tot hi ésser el més corrent, sobretot per aquells que comencen els seus exercicis en el cinema, en realitat, no hauria d'existir, ja que el cineista veritat, al fer un film d'escenes d'excursionisme particular, sap donar-li, també, un interès general, ja sigui per la forma amb què ha muntat el film com per l'idea que vol expressar. Tot està en que expressi alguna cosa. Al dir que un bon film d'excursionisme íntim, també ha de tenir

que posse el cinema, és el que ens fa concebre aquest cinema
 de la natura que porta esser definit per: LA NÚSTIA DE LA
 IMATGE, és a dir, un cinema en el qual les imatges de la na-
 turalesa ens passen SENTIR l'essència d'ella mateixa.
 Ampliant aquest concepte del cinema de la naturalesa,
 diriem que ens fa a les activitats de l'excursionisme.
 Déiem al començar, que el veritable excursionista era com un
 enyorat. Ara veiem que és com un poeta. Un poeta de l'inst-
 re directe, no un versaire de tots pleys de paraules. I l'
 ordre i el sentiment que han de crear aquest cinema de la na-
 tura, és l'ordre i el sentiment del poeta.
 Anem ara a donar una referència -estadística-, mate-
 rialment, ja que a cada una d'elles hi ha matèria abundant
 per una conferència -de les classes de films que poden fer
 l'excursionista en les seves sortides. I aquí ens servirà
 aquella divisió que hem fet dels records. A cada un d'ells
 correspon un grup de temes a fer, ben diferents, per línia
 contingut i espècie. I així tindrem: Films d'excursionisme
 d'interès particular o fàctiu; i films d'excursionisme d'in-
 terès públic general. Els del primer grup, tot hi ésser el
 més corrent, sobretot per aquells que comencen els seus excu-
 rions en el cinema, en realitat, no hauria d'existir, ja que
 el cinema veritat, al fer un film d'excursionisme d'excursio-
 nisme particular, ens donar-li també un interès general, ja
 sigui per la forma que té de muntar el film com per l'idea
 que vol expressar. Tot està en que expressi alguna cosa. Al
 dir que un bon film d'excursionisme hauria de tenir

un interès públic no ens referim a cap film extraordinari. Ni hi haurà prou en què una idea general corri al llarg del film donant-li una coesió i un sentit. És de recomenar, per tant, que cada vegada que en les vostres excursions filmeu escenes personals no feu amb un criteri preconcebut. Vosaltres mateixos no us sabreu avenir de com tots i cada u dels vostres amics i familiars van prenent un relleu que no tenien ^{en} altres films fets exclussivament per que llueixin de cara a la pantalla. Aquella naturalitat que no havíeu aconseguit mai, i amb la naturalitat satisfieu la vostre necessitat del document fidel; la trobareu ara, per poc que us esforceu, en donar una idea a tot el film que faci entrar els personatges sense arbitrarietat. Filmeu en aquesta classe de films tota la simple i prou difícil naturalitat de les incidències de l'excursió. Que mai no es vegi que alló que heu filmat ha estat preparat.

Allà però on està cridat l'excursionista a desenvolupar les seves qualitats de cineista, és en els films documentals i de muntatge.

Si en tots els ordres de la vida de l'home l'adundància d'una mateixa cosa, per excelent que sigui, arriba a fastiguejar, en el cinema el procés és el mateix però amb una violència molt més gran. El perill immediat que troba l'excursionista que s'enduu la cambra per a filmar, és el de fer metres i més metres de film de paisatges tots ells superbs d'execució i de bellesa intrínseca, però que projectats en la pantalla resulten d'una monotonia desesperant. I és que, prenent a ^lpen de la lletra el mot de cinema documental, es

un interès públic no ens referim a cap film extraordinari. El
 hi haurà prou en què una idea general corri al llarg del film
 domant-li una cohesió i un sentit. És de recomanar, per tant,
 que cada vegada que en les vostres excursions filmen escenes
 personals no feu amb un criteri preconcebut. Vostres mateixos
 no us ha de preocupar de com tota i cada una de les vostres
 mires i finalitats van presentant un relleu que no tenen
 finalitat exclusiva per que l'excursió es faci en un
 país. Aquella naturalitat que no hauria de aconseguir-se
 amb la naturalitat satel·litzada la vostra necessitat del docu-
 ment i la seva finalitat, per poc que us esforceu, en
 donar una idea a tot el film que faci entrar els personatges
 sense artificialitat. Filmen en aquesta classe de films tota
 la simple i gran difusió naturalitat de les incidències de l'
 excursió. Que mai no es vegi que algú que no té film ha estat
 preparat.

Allà però on està crítica l'excursionista a desenvolupar
 les seves qualitats de cineasta, és en els films documentals
 i de viatges.
 Si en tota els ordres de la vida de l'home i l'home
 d'una mateixa cosa, per excel·lent que sigui, arriba a l'acció
 final, en el cinema el procés és el mateix però amb una vic-
 situd molt més gran. El perill immediat que troba l'excursi-
 onista que s'endonja la camera per a filmar, és el de fer mo-
 tres i més motres de film de paisatges tota ella aguda a
 excelsió i de belles intrínsecas, però que projecta en la
 pantalla resultant d'una monotonia desesperant. I és que,
 presentant el perill de la lletoria el mot de cinema documental es

preocupent solament de fer document, sense posar-hi l'esperit del document; Els manca la vida; El moviment: Tot allò que l'excursionista veu sense adonar-se'n i que és precisament el que caldrà que copsi amb més gràcia si vol donar al seu film no tant sols amenitat sinó fidelitat i ambient real.

Als paisatges que no tenen moviment en sí, és a dir, als que son de naturalesa estàtica, caldrà que el cineista, per mitjà del muntatge del film, els hi doni aquell altre moviment intern que resulta de la composició de les escenes. És una mica difícil d'explicar aquestes coses planerament en una conferència pública, per quan cauen de plè a l'estudi tècnic de la composició cinematogràfica. No obstant, per aclarir una mica la nostra idea direm que les escenes dels films de paisatge deuen tenir una llargada que s'ajusti a l'ambient que representen. Això és ^{que} el denominem per moviment intern del film. Així hi tot haurem de compondre el conjunt i la continuïtat de les escenes. Volem dir per a fer interessant espectacularment un film llarg de paisatges ens serà completament necessari dosificar les escenes monòtones entre les més mogudes. Tenim torretes, branques mogudes al vent, camps de blat ondulant, cascades, rius, núvols de pas, excursionistes en marxa, gent típica del lloc, etc, en els films de muntanya. En els de mar, tindrem velers, pescadors, l'aigua mateixa, etc, escenes aquestes que ens ajudaran a donar un interès, un ambient i un esperit als nostres films. Tenim encara, per a fer espectacular i amè el paisatge, apart del seu valor en sí, i de la seva bellesa pròpia, en alguns casos, diverses maneres de filmar-lo i donar-li moviment extern. Podem, per

exemple, filmar-los des del tren en marxa, des del funicular, etc. El cineista, pot, en últim cas, panoramitzar, o sigui, recórrer el paisatge amb la cambra. En panoramitzar, però, s'ha d'ésser molt caute, ja que el seu abús és encara més monòton que una sèrie de vistes fixes.

Tenim també com a documentals relacionats amb l'excursionisme, els films d'esports de muntanya, els més espectaculars de tots ells són el de neu, tema extens i temptador per al cineista.

Per últim hi han els films de muntatge, vius exponents de la vàlua del veritable cineista, Amb aquesta mena de films els quals es munten amb fragments d'altres films, degudament combinants i completats - ja que mai no es dóna la casualitat de tenir totes les escenes relacionades amb l'idea general que volem desarrotllar - es poden obtenir resultats vertaderament interessantíssims, ja sigui en l'ordre documental purament, com en l'espectacular.

Suposem que tenim, resultat de les moltes excursions fetes, una sèrie de petits films de cada una d'elles. I les volem unir. Podem, -posem ara un exemple sencill, amb unes quantes escenes i vistes d'un tren en varies fases, -sortida de l'estació, en plena marxa, etc.- combinar-les amb els paisatges que ja tenim, en forma de què l'idea central sigui el viatge. Un altra exemple, ple de possibilitats altament cinematogràfiques, és el de separar totes les escenes d'aigua que tingem filmades i, amb l'ajuda d'altres que podem filmar ja amb una intenció determinada, combinar un film en el qual des d'una gota d'aigua a les grans cascades i rius caudalosos

exemple, l'amar-los des del tren en marxa, des del tinent, etc. El cinista, pot, en últim cas, permetre, o sigui, re-
 córrer el passatge amb la càmera. En permetre, però, a
 na d'èsser molt curta, ja que el seu sentit és encara més monò-
 ton que una sèrie de vistes fixes.

Tenim també com a documentals relacionats amb l'excursio-
 nisme, els films d'esports de montanya, alguns espectaculars
 de tots els són el de neu, tems extrema i temporador per al
 cinista.

Per últim hi han els films de muntatge, vists exponen-
 de la valor del muntatge cinista. Amb aquesta mena de films
 els quals es muntan amb fragments d'altres films, degudament
 combinats i completats - ja que mai no es dona la casualitat
 de tenir totes les escenes relacionades amb l'idea general que
 volen demostrar - es poden obtenir resultats veritablement
 interessants, ja sigui en l'ordre documental purament,
 com en l'espectacular.

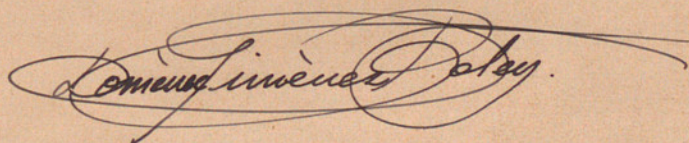
Suposem que tenim, resultat de les moltes excursions fe-
 tes, una sèrie de petits films de cada una d'elles. I les
 podem unir. Podem ara un exemple senzill amb una
 quantes escenes i vistes d'un tren en varies fases, -sortida
 de l'estació, en plena marxa, etc. - conèixer-les amb els pas-
 sages que ja tenim, en forma de què l'idea central sigui el
 viatge. Un altre exemple, que de possibilitats així mateix
 cinematogràfiques, és el de separar totes les escenes d'alguns
 que tingem filmades i amb l'ajuda d'altres que podem filmar
 ja amb una intenció determinada, combinar un film en el qual
 des d'una foto d'alguna a les grans cascades i riu canalsos

i saltadors anem veient tota una continuïtat d'intensitat creixent que pot resultar, amb un ritme adient, que vagi acompanyant l'importància de les vistes, d'una força emotiva de primer ordre. Tota la gràcia d'aquests films està en el "decoupage" i en el ritme. Tasca altament interessant de la qual recomanem l'estudi aprofundit.

.....

Sens dupte, el nostre excursionista aficionat al cinema, té una missió ben noble ha complir. La de recórrer les contrades de tota la Catalunya, no per a guardar-les dintre la seva ment, com en un sagrari, ans bé per arrencar-ne totes les gràcies naturals i donar-les a conèixer per mitjà d'aquest Art tant formidabile que és el cinema, contribuint d'aquesta manera a desvetllar l'interès i l'amor a les nostres coses i al millorament de la cultura de tots nosaltres.

he dit:

A handwritten signature in cursive script, which appears to read "Domènec J. Pons". The signature is enclosed in a decorative, swirling flourish.

CIUTAT DE BARCELONA, 30 DE SETEMBRE DE 1932

i salvadors que venien tota una comunitat d'intel·lectuals cre-
 xent que pot resultar, amb un ritme abient, que vagi acco-
 nte i l'impugnació de les vistes, a una força emotiva de pri-
 mer ordre, tota la força d'aquesta línia està en el "descon-
 fite" i en el ritme. Tots aquests interessants de la qual
 recomanem l'estudi especialment.

.....

Sense dubte, el nostre exercici d'investigació és el cinema,
 és una missió ben noble ha de complir. La de rescatar les con-
 dicions de tota la Catalunya, no per a guardar-les dintre la
 seva ment, com en un arxivat, ans de per a transformar-les tota les
 gràcies naturals i donar-les a conèixer per mitjà d'alguns
 art que formable que és el cinema, contribuint a aquesta
 manera a desenvolupar l'interès i l'amor a les nostres coses
 i al millorament de la cultura de tota població.

de dit:

CENTRE DE RECERCA I ESTUDI DE CATALUNYA, 1 JOI DE SETEMBRE DE 1932

RF-3-3 4

11.4256

UN

|

E

I

C

D

|